

Pohjoisen Euroopan kestävän kasvun dynamo – nauhakaupunkimainen kehitys- ja palvelualusta

Strategia 2040

8.6.2017

TAUSTAA

Suomen kasvukäytävä (SKK) ulottuu Helsingistä Hämeenlinnan kautta Tampereelle ja yhteistyössä on mukana myös Seinäjoki. Suomen kasvukäytävän alueella asuu joka kolmas suomalainen ja työmatkoja pendelöi noin 300 000 ammattilaista päivittäin. Kasvukäytävällä on noin 50 % Suomen yrityksistä ja yritykset tuottavat noin 50% Suomen yritysten liikevaihdosta. Noin 60% Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta tehdään kasvukäytävällä yliopistojen, korkeakoulujen, julkisten toimijoiden ja yksityisten yritysten toimesta.

Suomen kasvukäytävä –verkoston kolmas yhteistyösopimuskausi käynnistyy 1.9.2017 ja päättyy 31.12.2019. Ensimmäinen sopimuskausi toteutui ajalla 15.11.2013 - 31.8.2015 ja toinen sopimuskausi ajalla 1.9.2015-31.8.2017. Yhteistyön perusrahoitus koostuu kaupunkien ja kuntien sekä maakunnan liittojen omarahoitusosuudesta.

Vuonna 2013 hallinnon ja aluekehityksen ministerivaliokunta päätti kasvusopimusprosessin yhteydessä, että valtio osallistuu silloiselta nimeltään HHT-kasvukäytävän kehittämistyöhön. Vuonna 2016 solmittiin valtion ja Suomen kasvukäytävän kasvusopimus (liitteenä) ja saatiin Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) –rahoitusta vuosille 2016-2018. Kasvusopimuksen tavoitteena on Suomen kasvukäytävän toiminnallisen kokonaisuuden kehittäminen siten, että kasvukäytävä yhä vahvemmin muodostaa yhtenäisen työmarkkina-, liiketoiminta- ja yhteistoiminta-alueen, joka houkuttelee yrityksiä, osajia ja kansainvälisiä investointeja. Tavoitteena on kasvukäytävän kaupunkien ja kuntien yhä tiiviimpi yhteistyö. Saavutettavuuden parantaminen on sopimuksen ydin: helpotetaan alueen asukkaiden liikkuvaa arkea ja mahdollistetaan uuden liiketoiminnan syntyminen sekä edistetään yhdessä alueen kestävästä kasvua.

Suomen kasvukäytävän VISIO 2020 hyväksyttiin 21.1.2015. Työn keskeiset teemat ovat relevantteja edelleen. Vuoden 2017 keväällä on laajasti osallisten (ks. liite osallistamistavoista) kirkastettu yhteistyön tavoitteita ennen uuden sopimuskauden solmimista. On ollut tärkeä käydä keskustelua ja rakentaa yhteistä ymmärrystä siitä miten verkoston yhteistyötä halutaan jatkossa tehdä. On pyritty huomioimaan meneillään oleva maakuntaudistus, hallitusohjelman tavoitteet, LVM:n Liikenne- ja viestintäarkkitehtuuri selvitys (Suomesta globaalisti johtaja älykkään liikenteen ekosysteemi) sekä EU:n ilmastotavoitteet.

On huomioitu luonnollisesti globaalit megatrendit, kuten teknologian kehitys ja digitalisaatio, kaupungistuminen sekä maailmanlaajuiset ilmasto- ja ympäristöhaasteet. Erityisesti teknologian nopea kehitys vaikuttaa työelämään sekä liikenteeseen ja viestintään. Haluamme rakentaa kestävästä kasvua ja hyödyntää mahdollisuudet niin, että koko Suomen kasvukäytävän alueella lisäämme sujuvaa arkea sekä rakennamme ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kasvua.

SUOMEN KASVUKÄYTÄVÄ –VERKOSTO

Suomen kasvukäytävä -verkostossa on mukana 21 kaupunkia ja kuntaa, kolme maakunnan liittoa, neljä kauppakamaria ja neljä ministeriötä sekä Suomen yrittäjät. Verkoston yhteistyöllä edistetään koko alueen saavutettavuutta, houkuttelevuutta ja elinvoimaa sekä uutta synnyttävää yhteistyötä. Kansainvälisyys on kaikkia verkoston jäseniä yhdistävä tekijä – yhtenäisenä alueena Suomen kasvukäytävä pystyy toimimaan myös maailman mittakaavassa. Yhteistyötä tehdään alueellisesti, kansallisesti ja globaalisti.

Suomen kasvukäytävä -verkoston organisaatiot ovat aktiivisia toimijoita, jotka kehittävät aluettaan tai organisaatiotaan omien strategioidensa mukaisesti ja samalla edistetään myös yhdessä sovittuja tavoitteita. Aidosti organisoitunut verkostomainen yhteisö, jossa osaavat ja kehittämishaluiset ihmiset haluavat tehdä vaikuttavaa yhteistyötä on yhteistyön menestymisen edellytys. Verkoston sosiaalinen pääoma ja yhteistyössä tarvittava luottamus sekä erilaisten näkökulmien ymmärtäminen kasvavat yhdessä tehden. On tärkeää oppia tuntemaan verkoston toimijoiden vahvuudet sekä ymmärtämään kunkin toimijan tavoitteet. Muuttuvassa maailmassa tarvitaan kykyä tarttua nopeastikin uusiin mahdollisuuksiin: vahvalla osaajien verkostolla löydetään nopeasti oikeat ihmiset edistämään tärkeiksi koettuja asioita. Ihmisten väliset toimivat yhteistyösuhteet ja luottamus helpottavat vaikuttavien kehittämistoimien käynnistämistä sekä laadukasta toteuttamista. Yhteistyöllä voimme ratkaista haasteita ja rakentaa uutta kestävästä kasvua kansallisesti ja kansainvälisesti.

KUVA 1: Yhteistyöllä lisää elinvoimaa ja kestävästä kasvua.

Verkoston jäsenet

YHTEISTYÖN TAVOITTEET

Suomen kasvukäytävä on maamme vahvin kasvukäytävä. Yhteistyöllä voimme rakentaa siitä vielä vahvemman ja kansainvälisesti vetovoimaisen alueen, jossa uusia palveluita ja ratkaisuja otetaan käyttöön. Uudessa tulevaisuuskuvasssa tavoitteena on kehittää kasvukäytävästä

Pohjoisen Euroopan kestävän kasvun dynamo – nauhakaupunkimainen kehitys- ja palvelualusta.

Jokainen kaupunki ja kunta sekä muut verkoston toimijat ovat aktiivisia toimijoita, jotka tekevät omasta alueestaan ja organisaatiostaan mahdollisimman vahvan ja houkuttelevan. Kullakin alueella on omat vahvuudet, haasteet ja kehittämistarpeet. Suomen kasvukäytävää kehitettäessä on erittäin tärkeä nähdä miten kunkin toimijan omat tavoitteet ja strategia linkittyvät yhdessä sovittuihin kasvukäytävän tavoitteisiin. Erityisen keskeistä on miettiä mitkä ovat sellaisia kehittämisteemoja, joissa kannattaa tehdä yhteistyötä useamman kasvukäytävän toimijan kesken. Yhdessä voimme vahvistaa sekä kunkin alueen että koko kasvukäytävän vetovoimaa. Voimme toimia koko Pohjoisen Euroopan kestävän kasvun edistäjinä tehden yhteistyötä alueellisesti, kansallisesti ja globaalisti.

Kuva 1. Suomen kasvukäytävä on Suomen vahvin kasvukäytävä.

Kaikille yhteisiä kehittämisen teemoja ja päätavoitteita ovat:

Saavutettavuus

Suomen kasvukäytävä on Pohjoisen Euroopan kestävän kasvun dynamo ja Suomen keskeisin työssäkäyntialue. Sen energia syntyy hyvistä liikenneyhteyksistä, digitaalisesta saavutettavuudesta ja korkeatasoisesta osaamisesta, jonka on helppo liikkua käytävän alueella. Juuri saavutettavuus synnyttää voimaa ja elämää sekä mahdollistaa monenlaisen yhteistyön, työssäkäynnin erilaiset muodot, työmatkaliikkumisen, yrittämisen, asumisen sekä kulttuuri-, luonto- ja liikuntamahdollisuuksien hyödyntämisen koko kasvukäytävän alueella.

Suomen kasvukäytävä on jo yhtenäinen työssäkäynnin ja arjen asioinnin alue. Sujuvaan liikkumiseen ja digitaaliseen saavutettavuuteen pitää edelleen panostaa. Pääradan kapasiteetti ja matka-aikojen nopeus niin, että myös välialueen saavutettavuus paranee, ovat erittäin merkittäviä tekijöitä elinkeinoelämän ja koko markkina-alueen toiminnallisuuden kannalta.

Teknologian nopea kehitys mullistaneet jo lähitulevaisuudessa liikenteen, liikkumisen ja viestinnän aloja. Samalla muutokset tuovat mielenkiintoisia mahdollisuuksia, joissa Suomen kasvukäytävä voi toimia kokeilualustana. Liikenteen toimialaa mullistavat mm. automaation ja robotiikan mahdollisuudet liikkumisen ja kuljetusten kehittämisessä. Parhaimmillaan digitalisaatio parantaa liikennejärjestelmän tehokkuutta ja turvallisuutta, mutta uusien palvelujen kehittämisessä ja käyttöönotossa on vielä useita ratkaisemattomia kysymyksiä.

Kaikkia verkoston toimijoita yhdistäviä tavoitteita ovat pääradan nopeuden ja kapasiteetin parantaminen niin, että välialueen saavutettavuus ei heikkene, 3. raide, lentorata ja Tallinnan tunnelin selvittäminen, asiakaslähtöiset yhteisliput, monipuoliset ekologiset liikenneratkaisut. Ovelta ovelle matkaketjuja, sujuvia ja turvallisia liikkumispalveluita (Maas), joustavia ja monimuotoisia liikenneratkaisuja sekä ilmastoystävällisempää ja vähäpäästöisempää liikennettä voidaan kehittää yksityisten ja julkisten toimijoiden yhteistyöllä. Kehittämisteemoja voivat olla asemanseutujen kehittäminen, ajoneuvojen energiatehokkuuden parantaminen, uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen, automatisoidun liikenteen kehittäminen sekä joukkoliikenteen käytön, kävelyn ja pyöräilyn lisääminen. Lisäksi langattoman 5G-verkon käyttöönotossa Suomen kasvukäytävä voisi toimia pilottialueena. Uudet ratkaisut tulee tehdä ilmasto- ja ympäristökysymykset huomioiden.

Viestintä ja kasvukäytävän mahdollisuuksien näkyväksi tekeminen

Suomen kasvukäytävän brändin ja viestinnän vahvistaminen ovat oleellisia kasvukäytävän menestymiseksi. Säännöllinen menestystarinoiden kertominen tekee näkyväksi onnistumisia, kehittämistyötä ja uusia mahdollisuuksia kasvukäytävällä. Samalla jaetaan tietoa, jota joku toinen kasvukäytävän toimija voi hyödyntää oman alueen kehittämisessä.

Kasvukäytävä tehdään tunnetuksi kansainvälisellä, valtakunnallisella ja paikallisella tasolla. Kasvukäytävä tehdään mahdollisimman houkuttelevaksi ja kiinnostavaksi paikaksi asukkaille, yritystoiminnalle ja investoinneille. Suomen kasvukäytävä -verkostossa on jo organisaatioiden viestijöistä koostuva viestintäryhmä, jonka yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Viestintäyhteistyön pohjaksi on tehty viestintäsuunnitelma (liitteenä).

Pääviestit:

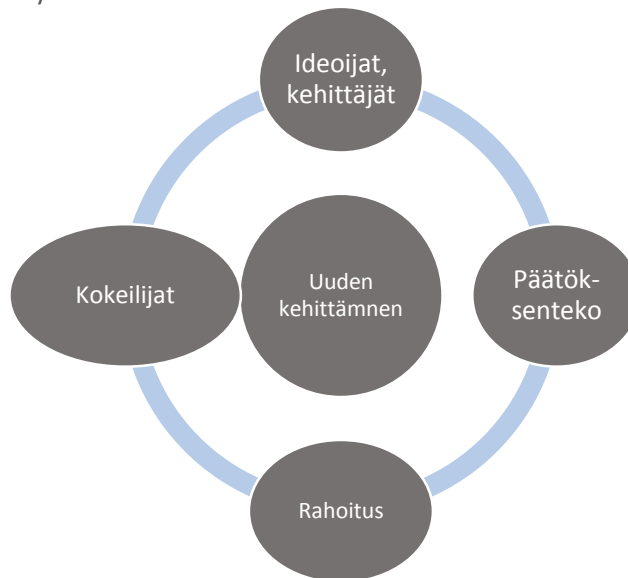
- ***Liikuttavan helppoa – Helppo saavutettavuus globaalisti ja alueellisesti***
- ***Kasvukäytävä synnyttää voimaa ja elämää***
- ***Pohjoisen Euroopan kiinnostavin kasvualusta –osaamista ja innovaatioita***

Kasvukäytävän ulottuvuudet ja mahdollisuudet tehdään visuaalisesti näkyväksi ja tunnetuksi. Yhdessä esille nostettuja teemoja ovat kansainvälisyys, liikkuminen, liikenne ja hyvät yhteydet, yrittäminen, työpaikat ja osaaminen ja kehittäminen, asuminen, kulttuuri, elämykset, luonto ja viihtyminen. Kasvukäytävän tarina ja ulottuvuudet sekä visuaaliset näkymät mahdollisuuksista tehdään näkyväksi.

Kehitys- ja palvelualusta

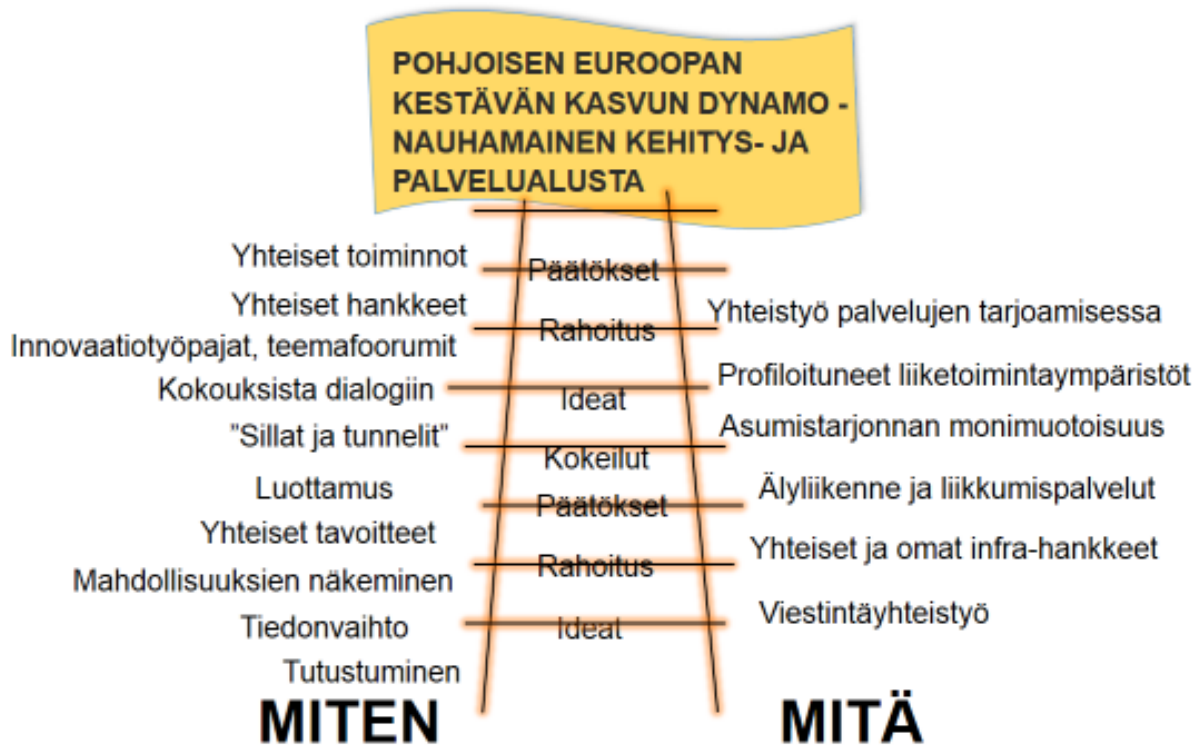
Kaupungit ja kunnat toimivat elinvoimaa lisäävinä kehitys- ja palvelualustoina. Kaikkia kumppaneita tarvitaan ja jokainen osallistuu toimintaan omista lähtökohdistaan. Näin kokonaisuus muodostaa Suomen kasvukäytävästä jatkuvasti kehittyvän alustan, jossa voidaan kehittää alueen liikkumisratkaisuja, arjen asioinnin sujuvuutta, erilaisia kokeiluja esim. uusien teknologioiden ja palveluiden syntymisen edistämiseksi sekä uuden liiketoiminnan ja toimintatapojen luomiseksi.

Uuden osaamisen synnyttäminen sekä osaamisen kehittäminen yhdessä koulutus- ja tutkimustoimijoiden sekä yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa on tärkeää. Parhaimmillaan Suomen kasvukäytävä -verkoston osaavat ihmiset onnistuvat yhteistyössä, joka edistää kestäväää taloudellista, sosiaalista ja ekologista kasvua, uuden liiketoiminnan syntymistä sekä hyvinvoivaa ja sujuvaa arkea kasvukäytävällä.

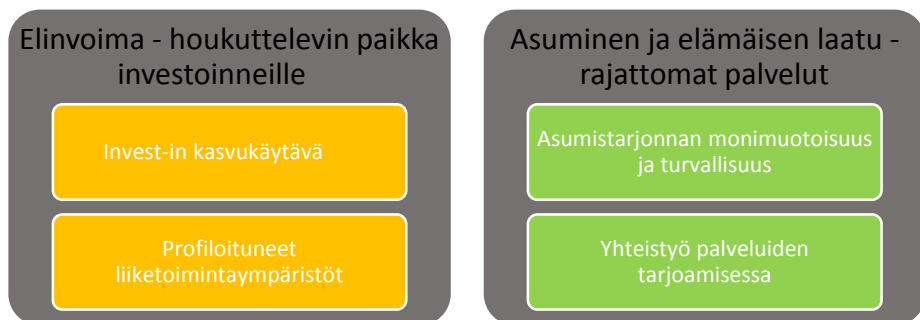
Kuva 2. Kehittäminen on ketterää ja jatkuvaa.

Kuva 3. Ihmistenvälinen yhteistyö, osaamisen ja tiedon jakaminen, asenne ja halu edistää yhdessä sovittuja tavoitteita ovat menestystekijöitä.

Mahdollisia kehittämisteemoja, jotka ovat osalle verkoston toimijoista yhteisiä:

Verkoston yhteistyön organisoituminen

Organisoitumisen tehtävänä on alustan, tunnelien ja siltojen rakentaminen verkoston toimintaa tulevaksi.

Neuvottelukunta: Jäsenorganisaatioiden ylin johto- Luovat pääviestin, merkityksen ja mandaatin. Seuraavat etenemistä.

Johtoryhmä: Kunkin jäsenorganisaation yhteyshenkilö. Esim. elinvoima-, kehittämis- tai strategiapäällikkö. Luo yhteistä strategiaa ja kytkee tarvittavat henkilöt kehittämistyöhön omista organisaatioistaan. Valittavalla henkilöllä tulee olla riittävästi päätösvaltaa sekä halu tehdä yhteistyötä sekä kyky kytkeä strategiset tavoitteet riittävällä tavalla oman organisaation strategiaan. Ohjaavat kehittämistyötä. Toimii vuosina 2017-2018 lisäksi AIKO-kasvusopimuksen ohjausryhmänä. Kokoontuu noin 6 kertaa vuodessa.

Viestintäryhmä: Tarinoiden kerääminen ja levittäminen. Organisaatioiden viestinnästä vastaavat. Viestinnällinen yhteistyö kasvukäytävän konttorin kanssa.

Verkoston koordinaatio: Projektijohtaja ja viestintäpäällikkö sekä työvaliokunta organisoivat yhteistyötä, aktivoivat yhteisiä kehittämishankkeita ja tekevät kasvukäytävään ja kehittämistyötä näkyväksi.

Projektit: Käynnistyviin kehittämishankkeisiin paras osaaminen mukaan lähtevistä organisaatioista.

Isäntäkaupunki: Hämeenlinnan kaupunki. Toimii kasvukäytävä verkoston konttorin työntekijöiden työnantajana.

Rahoitus: Rahoitusosuudet samalla periaatteella kuin edellisinä vuosina. (Liitteenä). Vuosibudjetti 225 000 euroa.

Suomen kasvukäytävä –verkoston osallistava strategiatyö 2017

Viestintäryhmän työpaja ja projektiryhmän kokous	20.1.2017
Haastattelut 26 henkilöä (maakuntajohtajat, ministeriöt + liikennevirasto, kaupunkien ja kuntien johtajat, kauppakamarit ja joitakin yrityksiä)	helmi-maaliskuussa
Kysely yrityksille (10 vastaajaa) ja koulutus-tutkimustoimijoille (14 vastaajaa)	maaliskuu
Työpaja (28 osallistujaa): alustava visio ja missio sekä road map -luonnos	10.3.2017
Välityöskentely: Organisaatiokohtainen osallistuminen REAL-alustalla (10 organisaatiota osallistui): Verkoston organisaatiot työstivät strategiaa omissa organisaatioissaan.	maalis-huhtikuu
Työpaja (24 osallistujaa): visio, missio ja road map ja organisoituminen sekä viestintästrategiaa.	7.4.2017
Strategiatyön projektiryhmän kokoukset	20.1.2017/ 17.3.2017/ 28.4.2017
Neuvottelukunnan kokous	5.5.2017
Ohjausryhmän kokoukset	21.12.2016 16.2.2017, 22.3.2017, 16.5.2017
Uusi sopimus ja tavoitteet hyväksyttäväksi kuntiin touko-kesäkuussa.	Päätökset viimeistään elokuun 2017 loppuun mennessä.

Strategiatyön projektiryhmä:

Anna-Mari Ahonen ja varalla Minna Takala, Hämeen liitto
 Jukka Alasentie, Pirkanmaan liitto
 Kari Kankaala, Tampereen kaupunki
 Antti Eskelinen, Tampereen kauppakamari
 Elina Suojanen, Pirkanmaan liitto
 Olli Keinänen, Uudenmaan liitto
 Kirsi Saloranta ja Petteri Väänänen, Zeeland Family (viestintästrategian kehittäjäkumppani)
 Vesa Purokuru, Humap (strategiatyön kehittäjäkumppani)
 Anne Horila, Suomen kasvukäytävä –verkosto/ Hämeenlinnan kaupunki

Haastattelujen kautta on kuultu seuraavia henkilöitä:

Esa Halme, Pirkanmaan liitto

Ossi Savolainen, Uudenmaanliitto

Anna-Mari Ahonen, Hämeen liitto

Tarja Lumijärvi, Vantaa

Jukka Mäkelä, Espoo

Rikhard Manninen, Helsinki

Anni Sinnemäki, Helsinki

Lauri Inna, Hattula

Sami Sulkko, Riihimäki

Jorma Rasinmäki, Seinäjoki

Eero Väätäinen, Nokia

Tanja Matikainen, Janakkala

Juha Isosuo, Hämeenlinna

Karoliina Frank, Loppi

Matti Vatiilo, Ympäristöministeriö

Kirsi Kaunisharju, OKM

Mikael Nyberg, LVM

Antti Vehviläinen, Liikennevirasto

Johanna Osenius, TEM

Hanna-Maria Urjankangas, TEM

Jari Jokinen, Akaa

Heikki Perälä, Kauppakamari

Anne Pevkur, Kauppakamari

Jussi Eerikäinen, Kauppakamari

Antti Eskelinen, Kauppakamari

Susanna Kallam, Suomen yrittäjät

Jari Alanen aluejohtaja, Kesko

Toni Koskinen, Lidl